“Els tests d’antígens haurien d’haver estat a l’abast de la gent d’immediat”

Rosa Sacrest, en un dels magatzems de farmàcia del Parc Hospitalari Martí i Julià de Salt MANEL LLADÓ.

Rosa Sacrest és la responsable del servei de farmàcia de l’Hospital Universitari de Girona Josep Trueta (ICS) i del Parc Hospitalari Martí i Julià (IAS). L’any 2014, en el marc de l’aliança estratègica entre l’ICS Girona i l’IAS, es va iniciar un projecte territorial d’integració dels serveis de farmàcia de les dues institucions amb la finalitat de millorar l’eficiència respecte als medicaments en l’àmbit de la salut. D’aquí va sorgir un únic dispositiu organitzatiu, que ella dirigeix i gestiona.

Quin és el funcionament del servei que gestiona?La direcció clínica del servei de farmàcia és la responsable de dirigir i coordinar l’equip tant de l’ICS (format per uns 49 professionals) com de l’IAS (d’uns 16) i integrat per diferents categories professionals: farmacèutics especialistes, tècnics superiors, tècnics de grau mitjà, administratius i zeladors, entre d’altres. En els darrers anys, el servei de farmàcia dels dos hospitals s’ha reorganitzat per unificar la metodologia de treball i ampliar la cartera. Està enfocat a cobrir totes les necessitats. I això inclou la gestió de compres, farmacotècnia, preparacions estèrils i condicionaments, atenció farmacèutica, investigació, docència, assajos clínics... Es cobreixen les necessitats dels serveis hospitalaris, l’atenció primària, la xarxa de salut mental, el sociosanitari i també del centre penitenciari Puig de les Basses.Aquesta reorganització ha anat acompanyada d’una modernització de les instal·lacions i els equipaments?Sí, s’ha dut a terme una reestructuració física i tecnològica. Respecte a l’espai físic, s’ha reestructurat en diferents zones pels farmacèutics especialistes i residents, amb un centre d’informació de medicaments amb les noves tecnologies de la comunicació, un nou laboratori de farmacotècnia amb un programa informàtic adaptat a les necessitats, una sala amb cabina de bioseguretat per preparar medicaments perillosos i sales blanques per a la preparació de medicaments estèrils. Des del punt de vista tecnològic, va ser una gran millora la incorporació de magatzems de medicaments automatitzat al Trueta i a l’IAS per a la preparació de la unidosi. En ambdós hospitals s’han instal·lat diversos armaris automatitzats per tal de millorar la seguretat i l’eficiència, de manera que en tot moment es coneix la traçabilitat del medicament i també se’n facilita la reposició.Per fer-nos-en una idea, quants medicaments es distribueixen en un dia a l’hospital Trueta, per exemple?Al Trueta, la mitjana diària d’unitats de medicaments que es van dispensar el 2020 va ser d’unes 2.900, distribuïdes en unitats d’hospitalització, urgències, consultes externes, dispensació de medicació hospitalària a pacients ambulatoris, hospital de dia i atenció primària. A l’IAS, el mateix any, van ser 1.800 unitats diàries, distribuïdes als mateixos serveis, a més del centre sociosanitari, la xarxa de salut mental i les vacunacions internacionals.Com va impactar l’arribada de la pandèmia en la seva unitat?D’entrada, va ser un impacte molt dur. I encara es manté aquesta duresa, ja que els pics o onades ens manifesten que no tenim el control d’aquesta pandèmia. Des del servei de farmàcia vam veure la necessitat de crear un comitè multidisciplinari per al tractament de la Covid-19. Es va posar en marxa un grup de crisi intern per a la gestió d’estocs de medicaments necessaris i de resolució d’incidències. I es va participar també en el grup multidisciplinari creat per la direcció de l’IAS sobre la Covid-19. A més, s’ha donat suport en la gestió de les vacunes elaborant material informatiu, fent sessions formatives i participant en el comitè operatiu per a la vacunació del Trueta pels professionals i malalts a l’hospital.Respecte de la gestió dels medicaments, al principi de la pandèmia devia de ser especialment complicada.A l’inici va ser extremament difícil la definició terapèutica, ja que partíem d’una situació en què no hi havia evidència científica. Posteriorment, s’ha anat disposant de

protocols i d'informació, tant de diferents hospitals com a nivell del CatSalut, que han estat clau per tractar els malalts de Covid amb les millors opcions terapèutiques disponibles. El comitè que abans he esmentat s'ha encarregat de mantenir actualitzat, amb el major rigor científic possible, el protocol de tractament per tal que fos extensiu a tot el personal de l'hospital implicat. Així mateix, el seguiment acurat de tota la part clínica ens ha ajudat i s'ha acompanyat d'un control escrupolós dels estocs i les necessitats de medicaments, de manera que en tot moment hem disposat dels fàrmacs essencials.Han tingut en algun moment problemes d'abastament dels medicaments necessaris per tractar els malalts de Covid?Gràcies al control dels estocs, no hem tingut problemes d'abastiment, però sí que hem viscut situacions de preocupació, sobretot a l'inici de la primera onada, on el descontrol de tota la situació dificultava l'adquisició de diversos medicaments. En el moment àlgid de la pandèmia, els fàrmacs utilitzats depenien sobretot del nombre de malalts ingressats, del protocol de tractament vigent en aquell moment i de la resta de medicació necessària per a cada pacient. El nombre de pacients va ser molt variable, ja que es van haver d'obrir diferents plantes d'hospitalització de Covid. Una dada important per a nosaltres era conèixer en tot moment quin nombre màxim de pacients podíem arribar a tenir ingressats, per fer una bona planificació.Els fàrmacs que s'usen amb relació a la Covid són per pal·liar els símptomes, però en realitat no n'hi ha cap per tractar el virus. Per què creu que s'han destinat tants recursos a la investigació de la vacuna i no en trobar fàrmacs efectius per curar el coronavirus?El tractament de la Covid-19 comprèn tant el tractament inicial, que inclou antivirals, com el tractament de la inflamació associada a l'evolució de la malaltia, com també tots els tractaments de suport necessaris (per exemple els fàrmacs sedants, relaxants musculars, antibiòtics...). Actualment, disposem de dos medicaments amb indicació aprovada en fitxa tècnica per al tractament de la Covid: un antiviral (remdesivir) i un altre dirigit a disminuir la greu inflamació que provoca el virus (dexametasona). A part d'aquests dos medicaments, es disposa cada vegada de més evidència sobre l'ús de tocilizumab, que, associat a la dexametasona, és un altre fàrmac també dirigit a controlar la inflamació. Des del meu punt de vista, la investigació s'ha centrat en les vacunes perquè és l'única alternativa per frenar l'epidèmia i poder-la controlar. La rapidesa en la investigació i elaboració de les vacunes ha estat el punt clau en el control de la pandèmia. Pensem per un moment com seria la situació actual si no es disposés de les vacunes altament efectives que tenim. Evidentment, ens falta encara una part del procés per aconseguir: cal veure si cal una tercera dosi, si es vacunarà tota la població tenint en compte els nens més petits, la revacunació anual... S'està investigant sobre nous tractaments, com algun anticòs monoclonal, però està més avançada la sistemàtica de vacunació.En aquesta cinquena onada, s'ha evidenciat allò que els experts havien advertit: la vacuna evita en molts casos la malaltia greu però no la transmissió del virus. Però molta gent sembla sorpresa per aquesta situació. S'ha informat malament la població?Sense vacunes, aquesta cinquena onada hauria estat una tragèdia. Tot i l'elevada eficàcia de les vacunes de la Covid-19, més inclús que d'altres que fa anys que utilitzem, no és del 100%, i per això és important vacunar el màxim nombre de persones possible. Hem aconseguit disposar de vacunes que, tot i que en alguns casos no eviten el contagi, sí que eviten l'evolució greu de la malaltia. Aquest fet ha suposat un canvi enorme en el nombre de morts i hospitalitzacions respecte de la primera onada. Científicament, hi ha un nivell de cobertura de les vacunes molt elevat, però cal tenir en compte que encara queda gent per vacunar del tot i també l'aparició de les noves variants que fan que aquesta elevada eficàcia pugui disminuir lleugerament. Per tant, no podem abaixar la guàrdia ni els vacunats. Hem de guanyar la carrera al virus. Ens cal més esforç a tots plegats. I, en aquesta cursa, és difícil que tota la població entengui una situació tan canviant. No és que s'hagi informat malament, sinó que la informació canvia contínuament. Així que s'han de seguir en tot moment quatre premisses bàsiques: portar la mascareta i/o mantenir distàncies, ventilació, bona higiene de mans i disminuir els contactes. Respecte a la mascareta, cal tenir en compte que la variant delta és molt més contagiosa i genera una càrrega viral més elevada que la variant original. Per tant, en els espais interiors i en els exteriors on hi ha afluència de gent s'ha d'anar amb mascareta. Jo hi vaig. Els casos que es detecten actualment corresponen majoritàriament a persones no vacunades o que només han rebut la primera dosi. Hi ha relatius casos de persones que han rebut la pauta completa. És, de fet, el que veiem als hospitals: la majoria de pacients que ingressen són persones que o bé han rebut només una dosi de la vacuna o bé encara no s'han vacunat. La mitjana d'edat dels ingressats ha disminuït considerablement respecte a la primera onada.Creu que l'ús generalitzat i mundial de les vacunes és l'única manera de lluitar contra la pandèmia?

Haurien de ser obligatòries?En aquest moment, jo crec que l'esperança està posada en les vacunes existents i en la investigació de noves altament eficaces contra les variants que puguin anar apareixent. No vull imaginar-me la situació que tindríem sense vacunes! I crec que no caldria que les vacunes fossin obligatòries si tota la població estigués completament documentada, però no veig malament que en un moment de pandèmia mundial ho siguin. No soc gaire partidària d'obligar ningú a fer res, però he tingut converses amb persones que de moment han decidit no vacunar-se i que m'han fet pensar que, donada la informació canviant constantment, no estan correctament informades de la importància de la vacunació a nivell personal i, més important encara, a nivell mundial.Després d'un any, finalment els tests d'antígens ja es poden adquirir lliurement a les farmàcies. Com explica que s'hagi trigat tant a fer-los accessibles?No sé explicar el retard, penso que s'hauria d'haver fet d'immediat. Són tests similars a d'altres disponibles a les farmàcies, com ara el test d'embaràs, en què la persona que se'l fa ho fa per un motiu i actua en conseqüència. Els farmacèutics d'oficina de farmàcia són professionals sanitaris correctament formats per atendre qualsevol necessitat com aquesta, amb el valor afegit de ser accessibles fàcilment a tots els ciutadans. Es tracta d'un punt més d'atenció sanitària al pacient que podria ajudar a evitar el col·lapse dels centres d'atenció primària.Als hospitals, als malalts se'ls administra el nombre just de fàrmacs que necessiten. Creu que això podria implantar-se de manera generalitzada a les farmàcies?La indústria farmacèutica té una maquinària orientada a preparar capses de medicaments i algunes d'elles ja s'adapten a les pautes de tractament habituals. La implantació d'aquest sistema hauria de ser progressiu i seria l'ideal, però és difícil d'aplicar perquè en molts medicaments hi ha pautes per a cada malalt i això implicaria que s'hagués de preparar de manera individualitzada la medicació des de l'oficina de farmàcia. Amb tot, això s'ofereix en moltes oficines de farmàcia com un servei extra per ajudar a l'adherència i al compliment del tractament.

Publicat a:
-El Punt Avui. Girona 11-08-2021, Pàgina 16
-El Punt Avui. Nacional 11-08-2021, Pàgina 16

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/societat/article/14-salut/2012793-els-tests-d-antigens-haurien-d-haver-estat-a-l-abast-de-la-gent-d-immediat.html